

«Ахсаан дойдутугар айан»

Бэлэмнэнии бөлөх оҕолоругар курэхтэҕиилээх аралдьытыгы сценарийа.

Аралдьытыгы сценарийын онордо уонна салайан ыытар: Бэлэмнэнии бөлөх иитээччитэ Пермякова Айталига Михайловна.

Иитэр-уерэтэр сыала-соруга:

1. Оҕо 1-10 диэри чыыһылалары билэрин кердэруу; эбиигэ, кеҕурэтиигэ судургу задачалары суоттуур дьобурун эрчийии, ессе кеҕулээҕин, салгыы сайыннарыы.
2. Геометрической фигуралары билэрин чинэтии, айар, толкуйдуур дьобурун сайыннарыы.
3. Болҕомтолоох буоларга, истин,эйэҕэс сыһыанна, команданан улэлииргэ иитии.

Туттуллар тэрил: 1-10 диэри сыһыппара ойуута, 30 кумааҕы сибэкки, 20 геометрической фигура, 1-10 диэри ахсааннаах араас предметтэр, сорудахтаах кумааҕылар, ИКТ, от куех, аранас еннеех былааттар, жетон.

Оруоллар:

Вася уерэнээччи, Икки сыана, Ахсаан королевата.

Сюрпризнай момент: Ахсаан королевата торт киллэрэр.

Зал оформлениета: «Ахсаан дойдутугар айан» диэн кумааҕы сурук, Незнайка уонна Знайка ойуулар, сыһыппаралар, «Кердеех ахсаан» кууонкурска терешпуттэр онорбут кинигэлэрин быыстапката.

Аралдьытыгы хаамыыта:

Ыытааччы: Утуе киэҕэнэн кунду оҕолор, убаастабыллаах терешпуттэр!

Бугун биыги «Ахсаан дойдутугар» айаннаахпыт!
Оҕолоор, Вася диэн уерэҕэр кыһаллыбат биир уерэнээччи баар эбит. Кини дьиэтээҕи улэтин толорбот, уруокка мэниктээн учуутал быһаарарын истибэт эбит. Ахсаанын сыһа-халты суоттаан олус элбэх иккени ылбыт.

Вася киирэр: Мин олох уруокпун оноруохпун баҕарбаппын, наар оонньоохпун, кэмпиегэ сии-сии телевизор керуехпун уонна

компьютердяхпын эрэ ба҅арабын. Ахсаан суоттуурбун олох себулээбэппин. Холобура бири бииргэ эптэххэ ус буоларын бэ҅кэ диэн билэбин. Ол гынан баран набаа элбэх иккени ылар олус ку҅а҅ан эбит. Кеннерунуехпун ба҅арабын! Ба҅аалыста, эыги миэхэ кемеле҅уеххут дуо?

Ытааччы: Вася ахсаанын сыы҅а суоттаан, ахсаан дойдутугар сыыппаралар бары ы҅ыллан хаалбыттар. Икки сыана олус элбээн, ахсаан дойдутун ба҅ылыан ба҅арбыт, учугэй санаалаах Ахсаан королеватын хаайан кэбиспит.

Икки сыана: О҅олоор, мин бу Вася курдук о҅олору олус себулуубун, ахсааннарын сыы҅а суоттаан, дыэ улэтин толорботохторуна олус уерэбин. То҅о диэтэргит, Ахсаан дойдутун ба҅ылыахпын, королева буолуохпун ба҅арабын.

Ытааччы: О҅олоор, Вася҅а уонна Ахсаан королеватыгар кемеле҅ер ту҅угар би҅иги ахсааны билэрбитин, сепке суоттуурбутун, бэриллибит сорудахтары сепке толорорбутун кердэрүехтээхпит.

Ытааччы: Би҅иги о҅олорбут билигин «**Бииртэн уонна диэри**» ахсаан-хооонун аа҅ан и҅итиннэриэхтэрэ:

Биир. Жиркова Лера.

Миэхэ бэйэбэр
Биир эрэ
Куукалканы биэртэрэ.
Мин бэйэм
Биирбин эрэ –
Бири
Бииргэ
Биэртэрэ.

Икки. Тастыгина Вика.

Харахтарым – керербер,
Кулгаахтарым – истэрбэр,
Атахтарым - хаамарбар,
Илиилэрим – дайбыырбар
Иккиилилэр, до҅оттоор.
Торбуйахпыт муосчаана,
Туруйабыт кыната,
Кууруссабыт ата҅а
Икки эбит аахтаха.

Ус. Габышев Ньургун.

Куммут, салгын, ыраас уу –

Убуен тутаах доботтор.
Кинилэрэ суох бары
Чэгиэн-чэбдик буолбаттар.

Туерт. Гаврильев Женя.

Бнах,сылгы суебугэ
Атахтара туертуулэр.
Эмиэ соччо буолуоба
Эбэчээним атаба.
Тобо абыыр остуолум
Атахтара туертэрий?
Биирин эрбээн кээстэрбин,
Туннэстиэбэ дуо, этиий?

Бизэ. Новгородов Айтал

Аабыым эрэ илиибэр
Тарбахтарым хастарын;
Бииртэн салбаан бардарбын,
Биэскэ кэлэн тохтуобум:
Маннай ааттыам ылгыммын,
Иккибинэн - аата суох,
Усубунэн – ортоку,
Тердубунэн - семуйэ,
Бэсибинэн – эрбэбим.

Алта Кардашевская Юля.

Икки муостаах таракаан
Атахтара хастарын
Аабан кертун буолуо дуо?
Алта тахсар этэ дуо?
Дыгынаайы хомурдуос
Атахтарын ахсаана-
Аабаар- соччо буолуоба,
Тэннэр эбит оччобо.

Сэттэ Николаева Алина

Оскуолаба убайым
Алта куннэ уерэнэр,
Сэттис куннэ сынньанар,
Еребулум диэн ааттыыр.

А5ыс

Баишева Катя.

Кулун тутар ахсыба
Ийэм кунэ буоларын
Билтим маннай детсадка,
Умнубапшын ол онтон.
Сылын аайы бу куну
Дьинэнэн бары куутэбит;
Сэмэй бэлэх туттаран,
Ийэбитин уердэбит.

То5ус

Макаров Уйгун.

Ыаммыт ыйын тохсуба
Календарга кыбыл кун
Сэрии суостаах телене
Умуллубут субу кун.
Онтон ыла тохсус маай
Кыайыы кунэ дэммитэ.
Олох, сайды кургуемэ
Челун булан барбыта.
Кэлин субуех ыччаттар
Сэрии уотун билбэппит,
Арай кини туьунан
Сурах хоту истэбит.

Уон

Яковлев Ян.

Уоммут эрэ ааттаннын-
Элбэх курдук ейдуубун.
Оттон икки илиибэр
Уоннар эбээт тарбахтар.

Ыытааччы: Билигин ооньуубутун сабалыбыт. Бугунну ооньуубутугар бибиэхэ тереппуттэрбит кемелебуехтэрэ. Эьиги сабархай уонна от куех еннеех былааттары илиинэн олоробут. Былааттарбыт енунэн икки командаба арахсабыт уонна енмутугэр барсар аат толкуйдуубут. Капитан талабыт.

1. Туьумэх. Сибэккилээх хонууттан 1-10 диэри сыышпаралардаах сибэккилэри булан бэрээдэгинэн уур.

2.Туьумэх. Экранны сорудах. Кириллээс хас уктэлин аайы кыылар тураллар. Эбисийээнэ хабыс уктэлгэ турарый? Куоска иннигэр ханнык кыыл турар? Еж кэннигэр? Уо.д.а.

Бибиги о5олорбут **ахсаан-чабыр5а5ы** аа5алларын олус себулууллэр.Сэргээн истин!

Ахсаан-чабыр5ах

Верховцева Илона

Таам

Биир таам
Икки таам
Ус таам
Туерт таам
Биэс таам
Алта таам
Сэттэ таам
А5ыс таам
То5ус таам
Уон таам
Уон биир таам
Уон икки таам...

Куличкина Дайаана

Хабылык

Биир хабылык
Икки хабылык
Ус хабылык
Туерт хабылык
Биэс хабылык
Алта хабылык
Сэттэ хабылык
А5ыс хабылык
То5ус хабылык
Уон хабылык
Уон биир хабылык
Уон икки хабылык...

Заровняев Ариан

Анды сыммыта

Арыылаабыт, араналаабыт
Анды сыммыта биир,
Арыылаабыт, араналаабыт
Анды сыммыта икки,
Арыылаабыт, араналаабыт
Анды сыммыта ус,
Арыылаабыт, араналаабыт
Анды сыммыта туерт,
Арыылаабыт, араналаабыт
Анды сыммыта биэс,
Арыылаабыт, араналаабыт
Анды сыммыта алта,
Арыылаабыт, араналаабыт
Анды сыммыта сэттэ,
Арыылаабыт, араналаабыт
Анды сыммыта а5ыс,
Арыылаабыт, араналаабыт
Анды сыммыта то5ус,
Арыылаабыт, араналаабыт
Анды сыммыта уон...

Баишева Олеся

Биир мииниллэр биэ,
Икки эмэр ньирэй,
Ус уутгээх утурум,
Туерт учугэй теруех,

Биэс миинэр минэ,
Алта анаарыма атыыр,
Сэтгэ тибэх тинэбэ,
А5ыс а5ым ынах,
То5ус лонкур торбос,
Уон улахан о5ус.

Лабыкталыын,туорахтыын
Уон тон харыйа.

Слепцов Дьулусхан

Тон харыйа

Силистиин, мутуктуун
Лабыкталыын,туорахтыын
Биир тон харыйа.

Силистиин, мутуктуун
Лабыкталыын,туорахтыын
Икки тон харыйа.

Силистиин, мутуктуун
Лабыкталыын,туорахтыын
Ус тон харыйа.

Силистиин, мутуктуун
Лабыкталыын,туорахтыын
Туерт тон харыйа.

Силистиин, мутуктуун
Лабыкталыын,туорахтыын
Биэс тон харыйа.

Силистиин, мутуктуун
Лабыкталыын,туорахтыын
Алта тон харыйа.

Силистиин, мутуктуун
Лабыкталыын,туорахтыын
Сэтгэ тон харыйа.

Силистиин, мутуктуун
Лабыкталыын,туорахтыын
А5ыс тон харыйа.

Силистиин, мутуктуун
Лабыкталыын,туорахтыын
То5ус тон харыйа.

Силистиин, мутуктуун

Федоров Петя

Собо

Кутуруктуун, лапчаанныын
Биир хаабах собо.

Кутуруктуун, лапчаанныын
Икки хаабах собо.

Кутуруктуун, лапчаанныын
Ус хаабах собо.

Кутуруктуун, лапчаанныын
Туерт хаабах собо.

Кутуруктуун, лапчаанныын
Биэс хаабах собо.

Кутуруктуун, лапчаанныын
Алта хаабах собо.

Кутуруктуун, лапчаанныын
Сэтгэ хаабах собо.

Кутуруктуун, лапчаанныын
А5ыс хаабах собо.

Кутуруктуун, лапчаанныын
То5ус хаабах собо.

Кутуруктуун, лапчаанныын
Уон хаабах собо...

Ильин Артем

Хаабах

Биир хаабах

Икки хаабах

Ус хаабах

Туерт хаабах
Биэс хаабах
Алта хаабах
Сэтгэ хаабах
А5ыс хаабах
То5ус хаабах

Уон хаабах
Уон биир хаабах
Уон икки хаабах...

3.Туьумэх. Бу предметтэр (дьаабылыка, кырыыҕа, тэлэбиисэр сыммыт, сиркилэ, орон, кун, сир шара, о5урсу, ыскаап, аан, былаат.) ханнык геометрической фигураларга майгынныыллар.

4.Туьумэх. Экранна соруудах. Кеппут сыыппаралары бул.

Ахсаан – хо5ооннору аа5ыа5ын.

Плотникова Анита

Биир чыычаах
ТуеБугэр харалаах
Биир чыычаах
ТуеБугэр мананнаах
Биир чыычаах
ТуеБугэр кыбыллаах
Биир чыычаах
ТуеБугэр толбонноох.
Чэ, аа5ыах барытын,
Туерт чыычаах буоларын.

Шестакова Анжелика

Убайбыныын кемелеен
И5иппитин сууйабыт;
Сотуабын, уурсабын,
Уурса, уурса аа5абын:
Чааскым биэстэр,
Ньюоскам биэстэр,
Биилкэм эмиэ соччолор.
Биби кэргэн ха5ыа буолан
А5аабыппыт буолуо5ай?

5.Туьумэх. Капитаннарда соруудах: 1-12 диэри сыыппаралары холбоон ойуута табаар.

6.Туьумэх. Коробкаа араас предметтэр бааллар 1-10-на диэри ахсаан бэрээдэгинэн тургэнник хомуйан абал.

7.Туьумэх. Экранна логической сорудах. Хас квадраты, тегуругу керебун?

8.Туьумэх. Тереппуттэргэ сорудах. Бэриллит сураабынны ситэрэн интэриэбинэй ойуута табаар.

Болсомтобо ооньуу: □ - диэтэпинэ 4 тегул ыстанабыт, О - 3тэ ытыскытын табынабыт, Δ - кенетук турабыт.

9.Туьумэх. Логической задачаны суоттаа.

- Оболор эбээлэрэ 3 бэргэбэ уонна 6 утулук тикпит.Эбээ хас сиэннээбэй?
- Убайым бибики этэрбэспитин, утулукпутун обоххо курда уурдубут.Хас утулугу, хас этэрбэби курда уурдубут?
- Кураанах чороонно хас отон баарый?
- Ханник ибиккэ уу куттахха туолбатый?

Тумук. Ахсаан королевата киирэр. Оболоор, миэхэ кемелеспуккутутгэр махтанабын! Эбиги ахсааны себулээн суоттуур, олус ейдеех, утуе санаалаах оболор эбикит.Элбэх сорудабы толорон миигин быыбаатыгыт.Мин эбиэхэ бэйэм кэбибин торт уонна ейдебунньук жетоннары абаллым.

Бытааччы: Ахсаан королевата, оболор эйиэхэ ырыа ыллаан ибитиннэриэхтэрэ.

Ырыа «Ахсаанна суоттуохха» (Бары)

Бытааччы: Бибики оболорбут тереппуттэрин кытта «Кердеех ахсаан» кинигэтин оноруу куонкурубугар олус кехтеехтук кытыннылар. Кинилэри эбэрдэлиэбин! Куонкурус тумугун табаары.

